

'Stafii fără trup, iluzii fără adevăr'

O NOAPTE FURTUNOASĂ de I.L. Caragiale • Select Management Art și Teatrul Odeon • Data reprezentației: 31 octombrie 1998 • Regia: Mihai Măniuțiu • Decorul: arh. Octavian Neculai • Costumele: Janine • Distribuția: Marin Moraru (Jupân Dumitrache), Gheorghe Dinică (Nae Ipingescu), Marcel Iureș (Chiriac), Marius Stănescu (Spindon), Marian Rălea (Rică Venturiano), Oana Pellea (Veta), Dorina Lazăr (Zița).

Deși în caietul-program sunt citați Eugen Ionescu și Valentin Silvestru, lectura regizorală este riguros conformă comentariilor lui Titu Maiorescu cu privire la "Comediile d-lui I.L. Caragiale": "Printre aceste figuri, cu straniul lor vestmânt de aparență unei culturii superioare, se agită pomirile omenești, deșertăciunea, iubirea, goana după câștig și mai ales exploatarea celor mărginiți, cu ajutorul frazelor declamatorii neînțelese – unul din semnele caracteris-

dar schelele nu par provizorii, sunt solide, ca și cum ar fi un semn al eternității. Dar, după ce a transmis acest mesaj, decorul contrazice logica unor scene: regizorul contează pe disponibilitatea noastră de a accepta jocul, în cadrul unor rame foarte bine cunoscute. Conflictul etern între moftangii și negustori, neînțelegerile între cei care scriu ziarele și cei care le citesc, zadamicile chinuri ale dragostei într-o mahala bucureșteană revin pe scenă în versiunea regizorală a lui Mihai Măniuțiu și a fidelei sale trupe, dovedindu-și, iarăși și iarăși, prospețimea, vitalitatea și disponibilitatea de a traversa timpul.

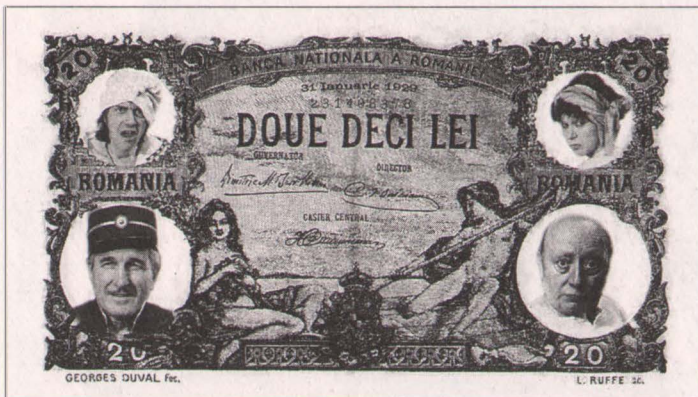
Măniuțiu nu e plictisit de personajele despre care am învățat la școală: le tratează prin oceanelor întors al tuturor comediilor văzute de-a lungul secolului, la teatru sau la cinema, și le descoperă candoarea, punctul în care sinceritatea lor e mai copleșitoare decât prostia sau răutatea. Lupta cea mare a personajelor se duce cu vorbele: Marin Moraru nu le

poate scoate din el și le împinge cu mâinile, cu gâtul, cu celelalte părți ale trupului, până când năvălesc în cascadă, sufocându-l, reducându-l din nou la o tăcere agitată, saturată de gesturi elocvente. Gheorghe Dinică și-a alcătuit un repertoriu limitat de expresii, adecvate prin generalitate pentru

pe Veta așa cum o "face" Oana Pellea, purtătoare de discurs mai degrabă decât de trăire. Din când în când, ea intră în realitatea personajului, devine "consoarta lui Jupân Dumitrache" și atunci o înfinită vulgaritate cotropește scena. Nevasta negustorului e la fel de tânără sau la fel de bătrână ca soru-sa Zița, altă alcătuire de izmeneli, de astă dată în registrul domnișoară de pension. Dorina Lazăr construiește cu migală hazul inconștient al unei îndrăgostite corpolente, încercând sentimentele suave ca pe o rochie nouă, cam strâmtă. Marian Rălea, un miop care asigură legătura dintre lumea gazetelor și cea a cotețelor de găini, întregeste cu dimensiunea politicului sincer și tâmp viața netrăită a acestor atât de zgomoatoase și agitate personaje. Marius Stănescu se joacă monoton de-a frica. Actorii comunică între ei și cu sala, ei sunt de-ai noștri, de atunci și de acum, parodia nu e niciodată atât de groasă încât să maculeze adevărul, iar acesta nu poate fi atât de urficios încât să anuleze plăcerea răsului.

Sunt multe idei bune în montarea lui Măniuțiu și multe gaguri reușite, tot așa cum sunt și unele exagerări: agitația rupe ritmul, cum se întâmplă în celebra scenă a citirii ziarului sau în gimnastica excesiv elaborată a scenei în care Veta și Chiriac se ceartă și se împacă. Peste discrepanțele de stil, esențială rămâne plăcerea pe care o naște acest spectacol, plăcerea jocului de-a Caragiale, de-a noaptea care se tot risipește în aburii locomotivei: e în ziua care vine o amenințare rece, metalică, neprevăzută nimic bun.

Magdalena Boiangiu

tice ale epocii noastre". Și pe vremea aceea clasa mijlocie în formare încerca să-și potrivească pasul cu ritmul vremurilor noi: obsesia politicului, societatea civilă se interferează aberant în psihicul târgoveților, nedepriși cu asemenea finețuri. Ceasul de la Stabiliment bate ora "fatală" la "unsprezece și douăzeci" și această sminteală a mecanismului e molipsitoare și pentru ceea ce e viu. "Stafii fără trup, iluzii fără adevăr", cum scria altundeva Maiorescu, personajele se topecs ca niște păneri în aburii locomotivei, care apare surprinzător în final, după ce fluierăturile ei au însoțit sau au întrerupt acțiunea. E o lume care construiește,

toate împrejurările, își folosește energia pentru a le plasa la momentul potrivit. E mereu atent la pauze, tot restul trece pe lângă el. Marcel Iureș își întrebuințează masca tragică, scaldându-se în gelozie și patimă oarbă. Pălăvrăgește sumbru și preocupat doar de propria persoană: e un amant înflăcărat și lipsit de tandrețe. Ceea ce nu o nemulțumește

